Zaterdag 16 September 1911 — 4e Jaargang No. 51

DE TRIBUNE

Redactieadres: D. J. WIJNKOOP, Ringkade 41 Amsterdam.

SOC.DEM.WEEKBLAD

Administratieadres: J. C. CETON, Laings Nekstraat 33III Amsterdam.

VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG.
Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 mnd. Buitenland 65 ct. Losse nummers 3 ct.
Advertentiën per regel 15 cent. Bij abonnementen speciaal tarief.

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij

Redactie: J. C. CETON, H. GORTER, W. v. RAVESTEIJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

INHOUD: Roode Dinsdag. — Waarom eischen wij het Alg. Kiesrecht? — De liberale lijmstok. — Jena. — Brief uit Jena. — Werk aan de winkel. — Briever uit Parijs: X. Het uitgeblazen lichtje; De hongeroproeren in het Noorden. — Ingezonden: Het geschil in den Transportarbeidersbond; Louter Utopisme? Van de Afdeelingen, — Advertentiën.

ROODE DINSDAG.

Het Partijbestuur der Sociaaldemokratische Partij in Nederland (S. D. P.) roept alle klassebewuste arbeiders en arbeidsters op, DINSDAG 19 SEPTEMBER in Den Haag mede te demonstreeren en dus den arbeid dien dag te laten rusten, voor de allereerste machtseisch der arbeidende klasse: HET ALGEMEEN KIESRECHT VOOR MANNEN EN VOOR VROUWEN.

Onze partijgenooten en geestverwanten hebben door hun aanwezigheid te zorgen, dat de geest van het proletarische Socialisme die betooging zooveel mogelijk doe zijn een revolutionaire demonstratie tegen gansch het Kapitalisme.

Als punt van bijeenkomst voor onze partijgenooten en allen die in dien geest de Roode Dinsdag wenschen te zien opgevat, heeft onze Haagsche afdeeling het Geheelonthouderskoffiehuis in de Nieuwe Molstraat No. 19 dien dag aangewezen. Vandaar uit kunnen onze partijgenooten ook gezamenlijk naar de meeting optrekken.

Elk onzer wone dus Maandagavond de afscheidsvergadering der naar Den Haag vertrekkenden bij en zorge dat daar met onze Tribunes en geschriften worde gekolporteerd. Hij begeleide, als hij zelf niet gaan kan, Dinsdagmorgen de vertrekkenden naar de stations. Maar het allerbeste is, zelf naar Den Haag te gaan met zooveel mogelijk kameraden en daar voor de revolutionaire bedoelingen van de Sociaaldemokratie door middel van het Alg. Kiesrecht te demonstreeren.

HET PARTIJBESTUUR.

Waarom het Algemeen Kiesrecht?

Waarom eischen wij het Algemeen Kiesrecht? Omdat wij meenen, dat dàt voor ons het heilmiddel is, dat er dan niets meer te wenschen overblijft en wij daarna zoo vanzelf al onze andere eischen in vervulling zullen zien gaan? Omdat wij meenen dàt dàn het gouden tijdperk van de Sociale hervormingen zal zijn aangebroken? Dikwijls wordt het zoo voorgesteld en daardoor in tegenspraak met de werkelijkheid verwachtingen opgeroepen die later ongegrond zullen blijken en heel wat ontnuchteringen en desillusies tengevolge *zullen hebben.*

Zoo leeren ons de gebeurtenissen van den jongsten tijd, de geheel Europa in angstige spanning brengende Marrokkocrisis, hoe de bourgeoisie indien zij dit noodig vindt, het parlement eenvoudig uitschakelt, en de onderhandelingen en het gesjacher laat voeren door enkele zaakgelastigden.

Onderhandelingen die gevoerd worden in opdracht van enkele grootkapitalisten, waarbij echter zonder haar er in te kennen de gansche arbeidersklasse als gewicht in de schaal geworpen wordt.

Hier, bij zoo'n gewichtige kwestie is dus het parlement tenminste voor de direkte beslissing waardeloos en moet het proletariaat naar andere middelen omzien teneinde de loop der geschiedenis te beinvloeden.

Maar ook wanneer het parlement niet wordt voorbijgegaan en alles z'n gewone gang gaat, is het algemeen kiesrecht alléén, niet voldoende om de zoo noodige sociale hervormingen op de bourgeoisie te veroveren.

Dat is alleen dan mogelijk wanneer niet het A. K. en de sociale hervormingen als doel maar slechts als middel beschouwd worden, d. w. z. **alleen dan wanneer het proletariaat werkelijk revolutionair is.**

Beschouwen we A. K. en sociale hervormingen als doel, dan komen we er noodwendig toe te gaan onderhandelen met die burgelijke partij, die zegt het meest te willen geven.

Maar dan verzakt het proletariaat langzamerhand in het politieke moeras en wordt een politieke partij, die zich stellende op den grondslag der huidige maatschappelijke orde, voor de burgerpartijen geen gevaar meer oplevert en die dus met allerhande kleine hapjes zoetgehouden worden kan.

Anders wordt het echter wanneer het A. K. en sociale hervormingen beschouwd worden als middelen voor het groote doel. Het doel waarbij we ons *niet* stellen op de grondslag der huidige maatschappelijke orde, de orde die hoe langer hoe meer uitloopt op het beheerschen van het geheele maatschappelijke leven door enkelen, maar waarbij we als grondslag voor al ons werken nemen **het brengen van de productiemiddelen in handen van allen, dus het Socialisme.**

Of anders gezegd: het brengen in overeenstemming van de verdeeling van de arbeidsproducten met de productie.

Maar daarvoor is de bourgeoisie bevreesd, dàt ontneemt haar al haar voorrechten. Het ontwikkelen van een massaactie op dien grondslag zal haar doen sidderen en haar geneigd doen zijn iets toe te geven, welk iets voor haar het ongeluk heeft haar vijand voortdurend te versterken.

Zoo moeten wij de strijd voor het Algemeen Kiesrecht zien, eerst daardoor wordt het een revolutionnaire eisch.

Dus niet omdat we er inzien een heilmiddel, een toovermiddel dat ons opensluiten zal het tijdperk der sociale gerechtigheid, het tijdperk van de harmonische ontwikkeling der maatschappelijke krachten.

Ook niet uit ethisch oogpunt omdat het een recht is.

Maar alleen omdat we het noodig hebben ter ontplooing van de macht van het geheele proletariaat op politiek gebied en omdat het een machtig middel is ter scholing in den klassenstrijd.

En die macht en die scholing zal ons dienen om deze maatschappij omver te werpen, de meerwaardeverbrassers te onteigenen en te stichten de samenleving waarin alle uitbuiting en knechtschap zal zijn opgeheven en ieder mensch een mensch zal zijn.

En geen burgerlijke partij zal ons helpen haar eigen graf graven. Al haar liefde voor het A. K. is lak en larie en bedoeld als middel om de arbeiders voor haar karretje te spannen.

En gij arbeiders, die dat met ons eens zijt, die ziet dat de strijd voor het Algemeen Kiearecht zoo gestreden moet worden komt bij ons.

Komt onze rijen versterken dat is de eenige weg daadwerkelijk er voor te zorgen dat de kiesrechtstrijd in Nederland zal staan in het teeken van het revolutionnaire proletariaat.

J. H.

De liberale lijmstok.

Wij staan aan den vooravond der jaarlijksche betooging voor het Algemeen kiesrecht, die ditmaal plaats vindt voor de eerste maal op een doordeweeksche dag en die, dank zij de Arbeiderspartij en het N. V. V. dat door deze partij-politiek wordt vertegenwoordigd, nu plaats vindt onder den vorm van de aanbieding eener petitie met handteekeningen.

Over den indruk, dien de betooging dezen keer zal maken op de bezittende klassen en de burgerlijke politieke partijen, maar vooral ook op die honderdduizenden arbeiders, die nog geheel vijandig of onverschillig staan tegenover een onafhankelijke klasseactie, zullen wij pas de volgende week kunnen oordeelen.

Wij hopen er 't beste van, al kunnen wij niet optimistisch zijn, gezien de wijze, waarop 't petitionnement is voorbereid en op touw gezet, gezien de laatste manifestaties der actie: 't mislukken van de voorbereidende vergaderingen in Amsterdam, Rotterdam en elders.

Maar wat aan den vooravond van die betooging wel reeds kan, is weer eens te wijzen op de richting, die de liberale demagogen in ons land meer en meer inslaan sinds ze weer in de oppositie zijn en op hun verwachtingen omtrent de politieke toekomst.

Want die verwachtingen zijn precies dezelfde als die van de Belgische liberalen en gaan volkomen evenwijdig met die van het reformisme en van de Arbeiderspartij.

De Arbeiderspartij geeft de voorkeur aan en steunt de Unie-liberalen en de vrijzinnig-democraten, omdat ze voorstanders zijn — heet het — van A. K. Zij geeft daarentegen nog altijd af op de vrij-liberalen en weigert die te steunen tegen de clericalen, omdat ze „conservatief" zijn en „tegenstanders" van A. K. Zoo was het althans in 1909 en zoo zal 't waarschijnlijk nog wel weer 't geval zijn in 1913, indien de liberale fracties (van vrijzinnig-democraten tot vrij-liberalen) dan nog bestaan zooals nu. Weliswaar is de Arbeiderspartij er reeds toe overgegaan ook oud-liberale candidaten of althans personen die direct door de vrij-liberalen waren gesteld, te steunen — zooals het kamerlid de Jongh in Rotterdam en Dr. Hoyer voor den gemeenteraad aldaar — maar de officieele leus zal voorhands wel blijven: clericaal en oud-liberaal is lood om oud-ijzer. Des te meer noodig is 't voor de arbeiders én 't socialisme den truc te doorzien, die hierachter verborgen zit en die gespeeld wordt met medewerking der Liberale Unie, dat allegaartje, dat zooals de *Nieuwe Courant* terecht opmerkt, de meest heterogene (ongelijksoortige) elementen bevat, die partij, die wijlen P. L. Tak de liberale mestvaalt noemde.

Deze partij, die er reeds niet voor teruggedeinsd is, leuzen op haar program te plaatsen, waarvan zijzelf weet, dat ze ze niet zal of kan doorvoeren, zelfs indien ze weer aan 't bewind kwam, weet zeer goed, dat haar eenige kans om bij de aanstaande algemeene verkiezingen of later weer een meerderheid te verkrijgen en aan de regeering te komen is, dat *heel de linkerzijde*, van de vrij-liberalen af tot de Arbeiderspartij toe, min of meer samenwerkt en elkaar althans bij de herstemmingen steunt.

Nu zij echter het A. K. «vooropgesteld» heeft, gaat

het natuurlijk niet meer aan om de oud-liberalen zoomaar te steunen, die nog altijd het A.K. niet willen zonder «schadeloosstellingen» en die van de «sociale wetgeving» nog veel minder willen weten.

Hoe nu uit de moeilijkheid te geraken?

Wel de Unie-demagogen hebben er wat op gevonden.

Zij maken *onderscheid* tusschen vrije liberalen en vrije liberalen.

Het gaat niet aan, ziet u, betoogt hun partijorgaan, *De Vaderlander*, die mannen allemaal over één kam te scheren.

Een man als de Beaufort, die meegewerkt heeft als minister aan de tot standkoming der Ongevallenwet, en die in 1907 minister Staal krachtig steunde, staat toch zeker mijlen ver af van mannen als Karnebeek en Plemp van Duiveland (den hoofdredacteur der Nieuwe Courant) bij wie elk voorstel tot verbetering van arbeidsvoorwaarden oppositie wekt, aan wie elke opdrijving der uitgaven voor Oorlog welkom is?

En zoo is meteen 't middel gevonden om de heele linkerzijde toch onder èèn hoedje te vangen. Immers: het liberale blok strekt zich op deze wijze uit, officieel, zooal niet van Karnebeek tot Troelstra, dan toch van de Beaufort tot Troelstra. Aan «de eer» is voldaan.

Als de overige niet in de genade vallende vrije liberalen nu nog maar zoo beleefd willen zijn om te blijven wat ze eigenlijk volgens de Vaderlander zijn, namelijk clericalen, dan is Holland uit den last en kan het blok in volle glorie tegen 1913 tot stand komen.

In een geval, zegt het orgaan, mag de leuze: *tegen* de vrije liberalen zonder meer in 1913 worden aangeheven.

Een oorlog tusschen de democratische en conservatieve vrijzinnigen in 1913, wel, er is niets, wat Kuyper en Lohman en Nolens welkomer kan zijn.

«In plaats van onberaden strijd», willen wij dan ook, zegt de Vaderlander, «*verstandig overleg*, dat te eerder geboden is, omdat wij daarbij geen tittel of jota van ons beginsel hebben prijs te geven".

Natuurlijk niet, natuurlijk niet, wie zou zoo iets ook van Borgesius durven denken?

Op een verstandig verdeelen van de zeteltjes van te voren komt het dus slechts aan en wat kan er dan toch tegen zijn, wanneer men een zeteltje, dat alleen door een vrij-liberaal kan worden gewonnen dezen overlaat?

Dat zij 't parool, en verder afblijven van mekaar's zetels!

Wel: wij zouden ons verheugen als wij al zoo verre waren als in België en ook met de S. D. A. P. eene overeenkomst konden aangaan over de zetels; *maar men is in België al heel wat langer onder den clerikalen druk dan bij ons;* men zal hier helaas nog eerst wat moeten meemaken.

De houding, die de Vaderlander aanbeveelt, zegt het blad verder, wordt zeer vergemakkelijkt door de houding, die de vrije liberalen zelf hebben aangenomen op hun jaarvergadering. Die wilden ook geen «onderlingen strijd» der vrijzinnigen. «En ze hebben daarvoor de verzekering gegeven, dat ze zich niet zullen verzetten tegen de invoering van A. K. zelfs al gaat dit niet vergezeld van uitbreiding der bevoegdheid van de Eerste Kamer.»

„Dit wil zeggen, dat als Links in 1913 weer in de meerderheid komt en er treedt dan een minister van Links op — alias Borgesius — dat de vrij-liberalen, die dan in de Kamer zitting zullen hebben, zich niet tegen de invoering van A. K. zullen verzetten. Wij vragen of het offer, dat hier gebracht is, geen tegenoffer waard is, vooral waar dat kan gebracht worden der democratie ten goede, zonder iets van eigen beginsel op te offeren."

Inderdaad: aangezien men onder collega's weet wat een bril kost, weet Borgesius ongetwijfeld, dat de deelneming aan een linksche regeering wel het toestaan van een paar zeteltjes aan de vrij-liberalen waard is.

Men ziet: de heeren steken hun voornemens niet onder stoelen of banken.

Steun je mij, ik steun je weer, is het parool, dat door Borgesius als algemeene leuze wordt uitgegeven. De Unie-liberalen als verbindingslid en hoofdmoot der vereenigde linkerzijde: de Unie-liberalen gesteund door de Arbeiderspartij en op hun beurt weer de vrij-liberalen steunende — met uitzondering van de paar onverbeterlijke dogmatiekers, die men verzoekt maar op te hoepelen naar rechts.

Het plannetje is goed.... voor de Unie. Maar zien de Nederlandsche arbeiders ook, welk spel er op die wijze met het A. K. wordt gedreven? v. R.

Jena.

Voor de tweede maal vergadert de Duitsche Sociaaldemocratische Partij, de sterkste klassebewuste proletarische organisatie der wereld, te Jena, in 't hartje van Duitschland.

Zes jaar geleden kwam het congres onzer Duitsche broeders en voorgangers ook in dat kleine, romantisch gelegen en historisch beroemde universiteitsplaatsje bijeen en in die zes jaar — hoe korten tijd in de geschiedenis ze mogen vormen — is er ontzaggelijk veel reeds veranderd.

Zien wij slechts den wasdom der partij, zooals die blijkt uit een paar cijfers. De Duitsche partij telt volgens het pas verschenen bericht van haar partijbestuur nu 836562 leden, waarvan 107693 vrouwelijke, een toeneming van *116524 leden in één jaar*. In het jaar 1906 telde zij eerst 384327 leden, in 1907 530466, in 1908 587336, in 1910 720038.

Welk een geweldige wasdom in kracht weerspiegelt zich alleen reeds in die cijfers! En te meer waar ook de uitbreiding der pers en der socialistische ontwikkeling hiermee gelijken tred heeft gehouden. Het aantal dagbladen, waarover de partij beschikte is toegenomen tot 81, wier lezersaantal evenzeer sterk is gegroeid en aan verdieping der socialistische gedachte wordt nu oneindig meer gedaan dan een vijf, zes jaar geleden.

Maar grooter nog dan de verandering door ontwikkeling die de Duitsche sociaaldemocratie heeft ondergaan is de verandering in de wereld, waarin en waaruit zij leeft, in het internationale en Duitsche kapitalisme.

Nu 6 jaar geleden stond de wereld onder den indruk van twee dingen vooral: ten eerste de Russische Revolutie, die zich sinds Januari 1905 met reuzenschreden ontwikkelde en het schijnbaar meest vaste absolutisme op aarde, het Tsarisme, reeds deed wankelen en ten tweede de dreigende verhouding der groote mogendheden, zooals die gebleken was door de Marocco-crisis van dat jaar. De militaire vernietiging van Rusland te land en ter zee door Japan, had de geheele wereldpolitieke situatie veranderd en deze verandering kwam heel Europa tot bewustzijn door Duitschland's plotselingen rol op 't schaakbord der internationale politiek, Wilhelm's optreden schijnbaar ter beschutting van de onafhankelijkheid van Marocco. De politieke en militaire tegenstelling tusschen de groote militaire landmachten: Duitschland en de Donau-monarchie aan de eene en de Engelsch-Fransche verstandhouding aan de andere zijde, kwam in dat jaar 1905 voor 't eerst zoo duidelijk aan den dag, dat iedereen haar opmerkte.

En nu, zes jaar later? Nu heeft de Russische Revolutie, die toen nog niet haar hoogtepunt had bereikt, schijnbaar uitgewerkt. Inderdaad echter is het oude absolutistische Rusland onherroepelijk verdwenen en is Rusland van nu een in ontbinding en verrotting verkeerend onmetelijk Rijk, dat, militair machteloos, slechts door een nieuwe revolutie uit zijn machteloosheid kan opgeheven worden.

Maar de geweldige tegenstelling op 't gebied der internationale politiek, die voor 6 jaar dreigend over Europa hing, is blijkens de jongste Marocco-crisis scherper dan ooit geworden. Opnieuw staat Europa voor een periode van koortsachtige en krampachtige toerustingen te land en ter zee. Niet vermindering, maar *vermeerdering* van krijgstoerustingen is het teeken, waarin wij leven. De zeepblazen der ontwapening en der vredelievende slechting van geschillen tusschen de mogendheden zijn gebarsten en verdwenen, spoorloos in 't ijle. Niemand denkt er meer aan, terwijl nog een jaar geleden, ja voor enkele maanden, ook in de kringen der sociaaldemocratie ernstig en gewichtig over de mogelijkheid van gelijdelijke vermindering moest worden gediscussieerd! En daarbij staat Europa voor een periode van toenemende duurte, die het spook van den hongersnood in vele landen reeds als een vreeselijke werkelijkheid doet oprijzen.

Pest, oorlog en hongersnood, de vreeselijke geesels der menschheid, waar de liberale burger reeds zoo lang nog slechts van gewaagde als van verdwenen verschrikkingen, uit barbaarsche tijden of barbaarsche, onbeschaafde landen, ze kloppen weer hoorbaar aan de poorten onzer beschaafde maatschappij. En het kapitalisme in zijn onzinnige zegetocht dreigt de groote massa's der bevolking weer voor de toestanden te plaatsen, die de »duistere« middeleeuwen of de groote Aziatische wereldrijken, die van het kapitalisme nog niet geproefd hadden, meebrachten.

In 1905 erkende de Duitsche partij *in theorie* door haar resolutie over de massa-staking de lessen, die de Russische Revolutie aan het proletariaat der wereld leverde. Deze lessen namelijk, dat in de periode, waarin het kapitalisme nu gekomen is, de imperialistische periode, de strijd met de oude wapenen van het parlementarisme niet meer de eenige of de hoofdzakelijke kan zijn.

Dat integendeel, zonder den strijd in en om de parlementen te verminderen of te verslappen, het proletariaat zich gereed moet maken om tegenover de ontzaglijkste gevaren, die het imperialisme voor zijn bestaan meebrengt. zijn grootste krachtsinspanning te plaatsen.

De *theoretische* erkenning der nieuwe algemeene richting in de partijpolitiek, der aanpassing van de geheele taktiek der partij aan de nieuwe periode van het kapitalisme, waarin wij verkeeren, de periode, die de sociale Revolutie voorafgaat of inleidt, kon echter moeilijk ineens in de practijk doorgevoerd worden.

Over den invloed van de schijnbare ineenzinking der Russische Revolutie en andere gebeurtenissen, vooral ook op het gebied van binnenlandsche politiek in Duitschland, onder den invloed ook van de stille, maar nooit rustende ondermijningsarbeid der vakvereenigingsleiders, werden in de volgende jaren voor de leidende organen der Duitsche partij de consequenties van het te Jena genomen theoretisch besluit noch steeds ingezien, noch steeds doorgevoerd.

Wel wees de Duitsche partij het revisionisme, dat in 1908 reeds zoo driest het hoofd opstak met de grootste beslistheid terug, eerst in Neurenberg (1908) daarna in Maagdeburg (1910), maar dit was het revisionisme op 't gebied der binnenlandsche politiek, die eenzelvige bekrompenheid, welke zich op den bodem van de revolutionaire Duitsche verhoudingen reeds kalmpjes en wel huiselijk wilde inrichten, mits de heerschers den arbeiders maar den schijn, ja de belofte van eenig recht en een beetje minder ellende wilden toestoppen.

Doch die terugwijzing van het binnenlandsche revisionisme beteekende nog volstrekt niet, dat heel de meerderheid die dit te Nürnberg en te Maagdeburg deed, ook de konsekwente aanpassing der politiek van de partij aan de stormachtige ontwikkeling van het imperialisme wenschte. Te Jena zal nu moeten blijken, in hoeverre de meerderheid der Duitsche partij door de jongste gebeurtenissen vooral geleerd heeft.

De utopie der mogelijkheid van vermindering der krijgstoerustingen is reeds verdwenen. En mogen wij uit het inleidend woord van Bebel besluiten tot den geest der meerderheid, dan heeft de jongste Marocco-crisis haar uitwerking niet gemist.

Zeker is het, dat onze veteraan, de naar 't lichaam nu reeds oude, maar naar den geest steeds jonge leider der Duitsche partij, in zijn openingswoord reeds onmiddellijk de dingen gezegd heeft, zooals ze moesten gezegd worden. En wij kunnen niet beter doen dan de passage van die rede, waar 't op aankomt, hier laten volgen.

Bebel dan zei:

Wij hebben op dezen partijdag een reeks gewichtige vragen te beantwoorden. De dagorde staat wat betreft beteekenis niet achter bij die van 1905. Door het verloop, dat de Marocco-crisis, speciaal door het ingrijpen van Engeland genomen heeft, is de geheele Europeesche situatie van gezicht veranderd. *Met één slag is een heele reeks van gedachten en strevingen, die nog voor weinige maanden ook ons als partij en in den Rijksdag bezig hielden, zoo te zeggen weggeblazen. De vraag van vermindering der krijgstoerustingen en wat daarmee samenhangt, zal ons voor 't vervolg niet meer scheiden. Die is op zij gezet. Niet vermindering der krijgstoerustingen is in 't vervolg de leus in Europa maar vermeerdering te water en te land en wij gaan een toestand tegemoet, die volgens mijn overtuiging slechts nog met een groote katastrofe kan eindigen.*

En over de toerustingen ter zee zei Bebel:

Dat wij een nieuw vlootplan krijgen staat (na's Keizers laatste rede) nu voor mij ontwijfelbaar vast. Partijgenooten herinnert u, dat ik in 't voorjaar van 1899, nadat in den herfst van 't vorige jaar de eerste groote vlootwet was aangenomen, in den Rijksdag van staatssecretaris von Tirpitz verlangde, dat hij zou antwoorden of een nieuw groot vlootontwerp in uitzicht was. Tirpitz zweeg en zweeg ook na een nieuwe interpellatie. Eindelijk werd hij in de begrootingscommissie door het Centrum tot spreken genoopt en daar verklaarde hij, dat hij er niet aan dacht. — *En zeven maanden later was het vlootontwerp in de wereld!*

Bebel toonde dan verder nog aan, dat ook nieuwe belastingen niet op zich zullen laten wachten en hoe het Duitsche volk aan den anderen kant voor een hongersnood staat.

De wind der Revolutie, die over Duitschland waait, vond weer eens weerklank in het woord van dien eeuwig jongen, in wien het Duitsche proletariaat belichaamd is.

En die wind is een verschroeiende voor alle reformistische en revisionistische utopisterij.

v. R.

Brief uit Jena.

Woensdag 13 September.

De Duitsche partijdag in Jena was reeds lang te voren bestemd, als krijgsraad voor de groote slag te dienen, die in de komende Rijksdag-verkiezingen tegen de politieke macht der bourgeoisie geleverd zal worden. Natuurlijk is technisch alles al lang voor den slag gereed. Geen partij is zoo uitstekend en voortreffelijk voor een verkiezings-campagne toegerust, als de sociaaldemokratische; ook als de regeering een overrompeling zou willen probeeren door plotseling verkiezingen in den kortst mogelijken tijd te verordenen, zou het blijken, dat wij volkomen klaar zijn, maar niet de andere partijen; en daarom past de regeering wel op, zooiets te probeeren. Dat ligt in de voortreffelijke organisatie der partij — niet een kunstmatige militair-bureaukratische maar een die op het machtige proletarische organisatiebesef steunt, waarbij ieder trouw zijn functie en zijn werk als deel van 't geheel verricht. En deze goed geordende vorm wordt gesteund door socialistischen geest en socialistische wetenschap, die in brochures, geschriften, strooibiljetten samengevat, in honderdduizenden exemplaren verspreid worden, die in de redevoeringen van duizenden-propagandisten in de massa's stroomt. Dat alles is klaar; de partij is uitstekend toegerust, den strijd te beginnen, en de daden der burgerlijke partijen en der regeering, geheel in tegenspraak met de beloften van 1907, de ontnuchtering der burgerlijke massa's, de belastingen, de duurte, de reaktionaire wetgeving, dat alles geeft ons zoo voortreffelijke wapens, dat men inplaats van 't woord strijd, meestal 't woord afrekening, afschaffing voor de komende verkiezing gebruikt.

Wat de partij als krijgsraad te doen heeft, is vaststellen van de taktiek. De oude tegenstelling revisionist-radikaal is ook hier werkzaam: zullen wij den strijd alleen, tegen de geheele burgerlijke wereld, voor het socialisme voeren; of moet zij, te samen met de vooruitstrevend-liberale groepen tegen de reaktionaire partijen gevoerd worden? De revisionistische theorie hamert er steeds op, dat minderheden alleen wat uitrichten kunnen, als ze zich vereenigen, en ze betitelen de radicale marxistische taktiek van den klassenstrijd als «de wil tot machteloosheid». Natuurlijk kan deze taktiek in Duitschland, waar de klassen zoo scherp tegenover elkaar staan, geen meerderheid vinden. Iets anders is hun echter in de laatste rijksdagsperiode te hulp gekomen. Toen de liberalen niet gewillig genoeg naar den zin der jonkers het beetje direkte belastingen naast de 400 millioen verbruiksbelasting weglaten wilden, werden ze uit 't regeeringsverbond gestooten, het katholieke centrum nam met de jonkers de nieuwe belastingen aan, die een grenzelooze verbittering tot ver in de kringen der burgerij wekten; en nu werden ook de liberalen rabiaat; ze donderden net zoo hard als onze partij tegen 't «zwartblauwe jenever-

blok». Toen scheen het dat zelfs onder de radicalen een neiging ontstond, met hen tesamen tegen 't reaktionaire monsterverbond van centrum en jonkers op te trekken. Zelfs in de Neue Zeit sprak Mehring daarvan, dat de omverwerping van 't zwartblauwe blok de eerste eisch van den dag was. Slechts de revolutionair-marxistische richting, die in de Leipziger Volkszeitung en in de partijorganen van 't Rijngebied, Bremen, Halle e.a. strijdt, verzette zich daartegen. En daaruit putten de revisionisten hoop, dat hun wensch, samengaan met de liberalen, met hulp der gematigde radicalen tenminste in een eersten stap verwezenlijkt zou kunnen worden.

Maar de tijden zijn alweer veranderd; de boosheid over de nieuwe belastingen van 1909 is bij vele kleinburgers al weer afgezakt; de nationaalliberalen hebben aansluiting bij 't zwartblauwe blok gezocht; en aan de ontrechting der arbeiders in de laatste rijksverzekeringswet deden zelfs een aantal vrijzinnigen mee. Toen kwam 't Marokko-gevaar; en zoo is alweer een andere stemming geschapen, die voor 't toegeven aan de revisionistische wenschen niet gunstig is.

De descussie over de taktiek bij de verkiezingen moet nog beginnen; morgenochtend zal Bebel zijn inleidend referaat daarover houden. Maar toch is al iets over den afloop te zeggen. De begroetingsrede, die Bebel Zondagavond uitsprak, toonde reeds dat bij hem geen neigi g bestaat, aan welke illusies ook over de politiek der burgerlijke klassen eenigen voet te geven. Fellere strijd tegen de geheele burgerlijke wereld, die zich door imperialisme en wereldpolitiek laat meeslepen, dat ligt voor ons. Hij konstateerde dat in den strijd tegen deze moderne vorm van 't kapitalisme op de kleinburgerlijke massa's, die er ook onder te lijden hebben, niet te rekenen is; in de diepste politieke vraagstukken staan wij scherp tegenover alle burgerlijke klassen.

Een tweede teeken is de motie, die door 't partijbestuur over de verkiezingen voorgesteld wordt. Hierin wordt — natuurlijk — eerst vastgesteld, dat in eerste stemming overal met eigen kandidaten opgetreden wordt. Voor de herstemming — over de taktiek bij de herstemming loopen de verschillen — wordt aanbevolen, alleen die burgerlijke kandidaten te ondersteunen, die aan bepaalde eischen voldoen en welke in 't kort daarop neerkomen, dat zij zich tegen elke verslechtering, tegen elke vermindering van de rechten der arbeiders tegen uitzonderingswetten, tegen verhooging der invoerrechten, tegen nieuwe indirekte belastingen verklaren zullen. Niets in deze motie, dat van eenigerlei voorkeur voor de liberalen getuigt; trouwens hoe weinige vrijzinnigen zelfs zullen hieronder vallen, zoover men op hun daden tot nu toe let! In alle overige gevallen moet *strikte onthouding van stemming* geproklameerd worden. Het is dus te voorzien, dat de partijdag in dit hoofdpunt tot een taktiek besluiten zal, die zich in overeenstemming met ons klassenstandpunt en onze vroegere taktiek bij verkiezingen bevindt.

Maar niet de verkiezingen alleen bepalen het karakter van dezen partijdag. Men verwachtte allen strijd in de radidale meerderheid der partij zelf. Het is den lezers van *De Tribune* bekend, dat in de laatste jaren een tegenstelling in deze meerderheid steeds scherper voor den dag getreden is. Het is de tegenstelling tusschen de revolutionair-marxistische richting, die in 't optreden van de massabeweging van 't proletariaat tegenover de stijgende reaktie en de toenemende machteloosheid van 't parlement een natuurlijke verbreeding van onze taktiek ziet, en de traditioneel-radikale richting, die voor alles bij de oude taktiek van 't parlementarisme als hoofdtaktiek blijven wil. Vooral de Marokkokwestie, waarin 't Duitsche partijbestuur de dingen veel te lang loopen liet, en een internationale bespreking voorloopig niet noodig achtte, had felle kritiek uitgelokt, vooral van de zijde van Rosa Luxemburg en de redaktie der Leipziger. De actie, die het P. B. ten slotte begon, was ook niet, wat ze wezen moest, en wat aan krachtige grootsche demonstraties tot stand kwam, was meer aan het optreden der massa's te danken dan aan de goede leiding. Een stroobiljet over het oorlogsgevaar, dat door 't P. B. uitgegeven werd en door Kautsky geschreven was, werd door Rosa Luxemburg, toen de schrijver nog niet bekend was, op de scherpste wijze gekritiseerd. De tegenstanders, burgerlijken zoo goed als revisionisten, hebben met innig plezier en leedvermaak dit geval uitgebuit, omdat Rosa 't stuk ontzettend oppervlakkige tinnegieterij noemde, zonder te weten dat 't opperhoofd der Marxisten het geschreven had. In werkelijkheid treedt hier een principieel verschil voor den dag; terwijl de oudere radikalen en marxisten in deze oorlogsbedreigingen tijdelijke toevalligheden zien, die vooral uit de reaktionair-militaire regeeringsvorm van Duitschland ontstaan, zien een aantaal jongere marxisten hier een samenhangende imperialistische politiek, die zich noodzakelijk uit 't kapitalisme ontwikkelt.

Van uit dit laatste standpunt is natuurlijk het eerstgenoemde inderdaad oppervlakkig; en had Rosa Luxemburg geweten, dat Kautsky de schrijver was, dan had ze zeker in de kritiek veel meer op de *vlakheid van 't grondstandpunt* den nadruk gelegd, die op haar den indruk van oppervlakkigheid van het geheel maakte. — Nu echter scheen een aantal revisionisten de gelegenheid gunstig, deze broederstrijd uit te buiten. In hun bladen werd een groot lawaai gemaakt over de «onverdragelijke krakeelzucht» van een klein groepje partijgenooten, en geeischt, dat de partij daaraan een einde moet maken. Natuurlijk zouden de heeren graag net zoo doen als indertijd hun Hollandsche broeders; natuurlijk niet de radikale meerderheid der partij konden zij er uitsmijten, maar wel de beste en krachtigste woordvoerders dezer richting, de revolutionaire marxisten, door ze van de anderen te isoleeren. Maar de Duitsche partij is de Hollandsche niet. Van de lichtzinnigheid, waarmee in Holland de kritiek dood gemaakt en de eenheid verbroken is, is hier geen spoor te vinden. Onverbrekelijk vast zit in de Duitsche arbeiders organisatie-geest en eenheidsbesef gemetseld; ze voelen, dat alleen vrije kritiek de basis van deze eenheid zijn kan en daarom blijft ook na de felste strijd tegen elkaar de samenhang bewaard. —

In de debatten over het jaarbericht van het P. B., die op de beide eerste dagen van het congres plaats vonden, werd over deze verschilpunten fel van leer getrokken. Het P. B. stond natuurlijk in zoover zwak dat vrij algemeen een stemming van ontevredenheid geheerscht had en zelfs de *Vorwärts* daarmee had moeten instemmen. Daarom trachtte het de zaak om te draaien en beschuldigde Rosa Luxemburg, dat zij op onbehoorlijke manier een privaatbrief van Molkenbuhr gebruikt en openbaar gemaakt had. Nota bene, een brief van een lid van het P. B. aan 't internationaal bureau, dat een conferentie over Marokko niet noodig is, zou als privaatbrief beschouwd moeten worden! En ofschoon zelfs Bebel eenige malen tegen Rosa optrad, kon hij toch aan den indruk, die de hoofdzaak maakte, niets veranderen. Van beteekenis was daarbij dat hij en Molkenbuhr bij deze discussie bijna alleen bij de Zuidduitsche revisionisten applaus vonden — arm partijbestuur, riep Ledebour — natuurlijk waren deze broeders zeer blij over die groepeering: hun is niets liever als de vriendschap der hooge bestuurders, en zij wachtten zich wel, de strijd onder de radicalen onderling te storen.

Daar de tegen het P. B. gerichte moties der afdeelingen teruggetrokken werden — daar ze als moties van wantrouwen opgevat werden, hadden ze toch geen meerderheid gevonden — is schijnbaar geen resultaat uit deze debatten gekomen. Het resultaat lag echter reeds op een andere plaats. Deze Marokko-geschiedenis had de algemeene overtuiging gewekt dat het P. B. niet voor zijn taak berekend was — te veel met werk overladen, zooals het vriendelijk uitgedrukt werd — en met nieuwe krachten versterkt of zelfs geheel gereorganiseerd moest worden. Hier lag de positieve weg ter verbetering: uit de vele voorstellen daarover komt waarschijnlijk de versterking met 2 leden als resultaat, terwijl een commissie van 21 lednn in den loop van het komende jaar plannen ter reorganisatie zal ontwerpen. Natuurlijk komt nu alles op de personen aan; worden de juiste mannen uitgezocht, dan bestaat de mogelijkheid, dat voortaan het P. B. dat krachtige en juiste initiatief ontwikkelt, dat voor zoo'n partij in zoo'n tijd noodig is. Gelukt het de revisionisten met hulp der halven en onzekeren, dit te verhinderen, dan krijgt men natuurlijk mettertijd toch weer dezelfde ellende. Natuurlijk hangt het niet van personen af, hoe de socialistische beweging in de komende jaren zich ontwikkelen zal, maar wel hangt het van de keuze der juiste personen af, of deze ontwikkeling rechtuit, krachtig en zonder haperen, of wel met stooten, onderlinge wrijvingen en ruzies zal plaats vinden.

A. P.

Werk aan den winkel.

Alzoo zal bij het verschijnen van het maandblad aan een lang geuite wensch en behoefte in de partij worden voldaan. Een behoefte, omdat door de voorstanders daarvan beweerd wordt, dat de inhoud der *Tribune* niet voldoet als propagandistisch orgaan, en het zich te veel bezig houdt met strijdartikelen tegen de S. D. A. P. Waartegenover door de redacteuren werd opgemerkt, dat die taak hen werd opgelegd door de S. D. A. P. zelf, waar zij maar zooveel zij kan ons tegenwerkt en altijd tusschen ons (de S. D. P.) en de arbeiders gaat staan. Ik zal deze beweringen voor het oogenblik laten voor wat zij zijn, één ding staat vast, elkeen kan nu bevredigd worden, de redacteuren behouden de *Tribune*, en maandelijks komt er nu nog een krant waarin lectuur voor den z. g. n. gewonen arbeider in komt. Maar, zullen de partijgenooten niet alléén zich abonneeren en misschien nog eenige abonnementen er bij nemen, en een flink bedrag voor het garantiefonds storten, maar zullen zij nu aan het werk gaan om abonnee's te winnen? Want alleen in taaien, volhardenden, en moeizamen arbeid van al onze leden kunnen wij lezers winnen en ligt de toekomst van onze partij opgesloten.

Zal dat lukken? Zullen onze leden *nu* wat gaan doen voor het socialisme? Als ik na ga wat er aan partijgenooten mobiel was in den laatsten verkiezingsstrijd, en ik zie dan hoeveel partijgenooten zich beschikbaar stellen voor het gewone dagelijksche werk, dan is dat geen bemoediging. Vraag ik mij dan af, is er reden voor deze lamlendigheid? dan zou ik niet volmondig durven te zeggen neen. En wel omdat wij geen direkt practisch resultaat van ons werk zien. Lezers op de *Tribune* werven wij niet voldoende, leden winnen wij niet genoeg. En, men weet het, daar heeft niets zooveel succes, als het succes. Gaan wij eenigzins vooruit in al deze dingen, dan heeft dat zijn uitwerking op de partijgenooten, terwijl door ons niet-vooruitgaan een zekere moedeloosheid onder de partijgenooten is ingetreden. Maar bezien wij de zaak eens van den anderen kant n. m. l. de moreele zijde, want de hiervoor behandelde kwestie was de materieele kant, dan moeten wij erkennen dat wij er nog niet zoo slecht voor staan. Dat wil ik even in het kort met het volgende laten uitkomen. Ik zal niet punt voor punt die onze tegenspoed uitmaakte, behandelen. Genoeg zij het te vermelden dat wij van alle kanten werden belaagd en belasterd, en soms op de meest schunnige wijze werden tegen gewerkt. Al deze dingen zijn ons allen genoegzaam bekend. En trots al deze tegenwerking zijn wij er nog. Maar niet alleen dat wij er nog zijn, **men begint langzaam aan rekening met ons te houden.** Als men maar heeft opgelet het verschil van vroeger en thans. Vroeger is de S. D. A. P. om ons dood te drukken, begonnen met ons dood te zwijgen. Waarschijnlijk heeft ze gezien dat het zoo niet lukt. Althans ze heeft, zeker beangst door het aantal stemmen dat Wijnkoop bij de eerste verkiezing heeft behaald, ons nu de eer aangedaan om bij de naverkiezing in *Het Volk* een artikeltje, in haar verkiezingsorgaan een artikel, en twee manifestjes (stijl Miranda) aan ons te wijden. Toch zeker geen bewijs dat wij geen invloed hebben. Hoe anders zou het geweest zijn als alle partijgenooten hadden medegewerkt, als men nagaat dat dit resultaat door een, ik zal het niet onderschatten, tiental partijgenooten is verkregen. Maar er is meer. Het schandaal door de S. D. A. P. in Deventer bedreven vond in hoofdzaak zijn oorzaak hierin, dat wij weigerden de *Tribune* op te heffen daar wij onze pappenheimers kennende, niet geloofden in de eerlijkheid van hun belofte om ons zooveel vrijheid van het woord en schrift te waarborgen. Dat wij juist gezien hebben zal men bemerken als ik hier twee feiten (om het hierbij voor het oogenblik te laten daar ik geen plaatsruimte meer heb) aanhaal. Mr. Troelstra gaf op het Rotterdamsche congres het parool uit: drukt ze dood. En ze zijn doodgedrukt. Niet wij, de S. D. P., maar de Marxisten in de S. D. A. P. Mevr. Holst is, weliswaar met het zwaard in de vuist gesneuveld, maar met of zonder zwaard, zij is in den strijd ten onder gegaan, en is nu van het tooneel der practische politiek verdwenen, net zooals wij dat voorzien hadden. En komt nu de voorzitter van de federatie Amsterdam zich beklagen, omdat de marxisten in de S. D. A. P. in alle opzichten genegeerd worden, en spreekt hij zijn meening uit over de koningsgezinde strooming die op het oogenblik in de S. D. A. P. domineert, dan wordt hem door *Het Volk* aan het verstand gebracht, dat hij in de S. D. A. P. mag blijven maar.... mondje dicht, of anders de laan uit. Ziet partijgenooten dat is voor ons van heel veel belang dat zich deze dingen in de S. D. A. P. voordoen.

Op den duur zullen deze Marxisten tegen deze muilkorftaktiek zich moeten verzetten, en zullen wij als Marxisten, daar wij ten slotte één weg voor ons hebben, elkaar moeten vinden om gezamentlijk tegen al wat het socialisme belaagt te velde te trekken, en **hoe meer wij onze partij versterken, hoe meer wij aan invloed winnen, hoe meer wij dat proces verhaasten.**

Vooruit dus partijgenooten, schud af uwe lamlendigheid, schud af uwe moedeloosheid; allen gewerkt voor het *maandblad*, ten versterking van onze partij, tot Heil van het Socialisme.

ALEX. L.

Brieven uit Parijs.

X.

Het uitgeblazen lichtje. — De hongeroproeren in 't Noorden.

De tijden zijn slecht voor onze revisionistische vrienden! Het voor eenige jaren in Frankrijk ontstoken lichtje, waarin ze de opkomende demokratische zon meenden te zien, die hun velden zou doen rijpen, bleek een kaarsvlammetje te zijn; wier flauwe schijn zoolang men er in de kerk mee ronddoolde, weliswaar de vleermuizen van de rijk gebeeldhouwde zuilen verjoeg, doch dat zoodra men er den drempel der kerk mee overschreed, door den scherpen adem van den klassenstrijd werd uitgedoofd.

Frankrijks eerste ministers worden door de reationairen aller landen, aan hun zaakwaarnemers thans als voorbeeld in den strijd tegen de arbeiders voorgehouden. Geen middel is hun te gemeen om de arbeiders te bestrijden. Hun werkstakingen worden gesaboteerd, hun voormannen onder allerlei voorwendsels gevangen genomen en door de machtige burgerpers belogen en belasterd. Spionnen en provocateurs in hun midden gezonden. Hun vreedzame straatbetoogingen worden verboden en uiteengeslagen. De burgerpers praat dit goed door te beweren dat de Parijzer arbeiders niet vreedzaam willen betoogen. En in 't buitenland wordt dat maar al te veel geloofd, ook naar 't schijnt door sommige vrienden. Wij voor ons hebben door ondervinding de overtuiging opgedaan dat de arbeiders hier meestal erg verdraagzaam, wij zouden haast zeggen te verdraagzaam zijn tegenover het barbaarsch optreden van politie en leger onder aanvoering van Lépine. Zoo werd toen de laatste 1 Mei betooging verboden was en de arbeiders die toch wilden manifesteeren, zich op een gedeelte van de Place de la Concorde dat niet door politie en leger was ingenomen, hadden verzameld, — van vier zijden tegelijk door de kurassiers in galop op hen ingereden, terwijl op 't zelfde oogenblik geheime smerissen die tusschen ons instonden, met hun stokken lustig op de hoofden der betoogers hamerden. Wij zagen arbeiders langs een muur geschaard staan, die hun kinderen hoog boven hun hoofden verhieven, om hen niet door de paardenhoeven die hen bijna de teenen verbrijzelden, te laten vertrappen. En dit herhaalde zich zoo de heele namiddag, de arbeiders kwamen allen telkens weer op hun plaatsen terug zonder dat ze zich verdedigden. Alleen toen een arbeider onder de paardenhoeven werd vertrapt zoodat hem 't bloed uit neus en mond spoot,

klonken dreigende kreten als assassins! assassins!! (moordenaars).

Met het jaarlijks bezoek aan de Muur der Communards komen er gewoonlijk ook altijd incidenten voor doordat op 'n gegeven oogenblik een aantal agenten zich tusschen de betoogers werpt en deze met geweld staande houdt, terwijl men van achter opdringt; ze laat dan groepjes van 'n vijftigtal passeeren. Toen bij 't laatste bezoek Vaillant, staande tusschen een haag officieren en smerissen eenige oogenblikken mocht spreken en o. a. zei, dat 't verdachte volk dat hem omringde, hem een aanwijzing was dat de verovering van ons communistisch ideaal, waarschijnlijk niet zonder bloedvergieten zou gaan, grepen zeven ruwe smerissen den een-en-zeventig-jarigen man aan en sleurden hem, terwijl hij kreten als: «Leve de revolutie» enz. slaakte over het kerkhof. Zoo zouden wij kunnen voortgaan.

Maar alsof dit alles nog niet genoeg ware is thans aan beambten in staatsdienst (Postbeamten enz.) verboden mee te verken aan een krant of andere publicatie die een politiek karakter heeft. Zoo worden dus de eerste burgerrechten der arbeiders vertrapt.

't Spreekt van zelf dat een burgerlijke «demokratie» die zóó met de arbeiders omspringt, moeilijk als reclamebord voor de revisionistische tent kon blijven hangen. De bordjes waren dan ook reeds lang verhangen, inplaats van op de Fransche wezen onze revi's voortaan op de Engelsche demokraten.

Humanttaire redacteuren van «*L' Humanité*» trokken op verkenning uit, interviewden Lloyd George e. a. en verhieven hem hemelhoog als een socialistische staatsman. Wel trachtte deze ter wille van zijn klandizie de al te omstuimige liefkozingen af te weren, maar er was geen ontkomen aan. Gedurende langen tijd was het voornaamste revisionistisch orgaan ter wereld in een Engelsch regeeringsorgaan herschapen.

Maar, o bitter noodlot! Nu kwam ook daar die ongelukkige klassestrijd roet in 't eten gooien. Inplaats van op een demokratische maaltijd werden ook daar de arbeiders door de regeering op blauwe boontjes onthaald!

Onze revi's zijn geheel van streek. Het blad van Jaures tracht nog te redden wat te redden valt, door verlegen te stamelen, dat, nu ja dat Lloyd George zich toch tegenover de arbeiders niet zoo leelijk heeft gedragen als Briand, want hij heeft de spoorwegmannen toch niet onder de wapenen geroepen zooals deze. Het brave blad vergat in zijn verlegenheid dat dit in Engeland niet mogelijk is, aangezien men daar een vrijwilligersleger heeft.

De kamerleden der Engelsche arbeiderspartij, die te voren de demokratische hansworsten zoo trouw hadden terzijde gestaan, kregen op hun klachten over het zenden der troepen van de regeering ten antwoord: «De buitengewone maatregelen die wij thans hebben genomen zijn niets in vergelijking tot de maatregelen die wij zonder aarzeling zouden hebben genomen als de gebeurtenissen gevaarlijker zouden zijn geworden.»

Dat antwoord is zooals men ziet een klinkende kaakslag. Toch denken wij dat die lui meer kristelijk dan socialistisch zullen handelen en bij gelegenheid nog wel hun andere kaak zullen bieden.

Voor onze revisionisten ziet het er treurig uit, nu ze in Frankrijk ook in de Engelsch «burgerlijke demokratie» te leur werden gesteld.

Uit de feiten blijkt dat de vroeger door «Het Volk» blind verklaarde dogmatiekers goed gezien hebben.

* * *

In 't noorden van Frankrijk heerscht op 't oogenblik een revolutie in 't klein. De arbeiders daar meenen dat het zoo niet langer meer gaat. De levensmiddelen zijn zoo verschrikkelijk duur geworden dat ze niet meer weten hoe de eindjes aan elkaar te knoopen; zoolang ze nog niet aan 't laatste gaatje van hun buikriem waren, volstonden ze door morrend de thans spreekwoord geworden zin: «Alles stijgt behalve het loon» te herhalen. Toen nu echter het brood steeg tot 85 centieme de 2 kilo, het ossenvleesch tot fr. 3.20, de gemiddelde prijs van de boter tot 4 francs per kilogram (de arbeiders hebben hier nog niet geleerd om evenals de Hollandsche arbeiders wagensmeer te slikken), toen meenden ze dat de maat vol was.

Reeds het vorig jaar riepen de socialistische partij, de soc. cooperatie en de Confederation du Travail de arbeiders en vooral hun vrouwen op om voor de stadhuizen hun misère te gaan uitschreeuwen. De gebeurtenissen in Engeland gaven nu den laatsten stoot. Overal hadden nu massa-meetings plaats, waarop ze gezamelijk de prijs bepaalde boven dewelke zij geen waren meer zouden koopen. De vrouwen trokken smorgens onder het zingen der Internationale naar de markt en vernielden de waren die men hen niet aan de door hen vastgestelde billijke prijs wilden geven.

De arbeiders trokken bij duizenden door de steden, vernielden de magazijnen dergenen die hun prijzen niet willen verlagen, hevige gevechten met politie en leger hadden plaats, hier en daar werden barricaden opgeworpen en gevangenissen waarin gearresteerde kameraden gestoken waren, bestormd. Kortom 't was een opstand in regel.

De geweldige prijsstijging is voor een groot deel zeker te wijten aan 't feit, dat onder de kapitalistiscge voortbrenging, de landbouwproductie door verschillende oorzaken ver achterblijft bij de goud- en zilverproductie, de waarde van 't goud haalt, en er is dus een grootere hoeveelheid geld noodig om een bepaalde hoeveelheid waren te koopen. Voor een ander, al is 't dan ook zeer gering deel, aan de droogte en aan de betrekkelijke bloedi dien er op 't oogenblik in de industrie heerscht. Voor een niet gering deel echter zeker ook aan de onderlinge verstandhouding der steeds machtiger wordende parasieten die door de loop der ontwikkeling zijn geschapen. Wij bedoelen de intermediaire (tusschen-handelaars).

Naarmate de steden grooter werden waren er meer landbouwproducten noodig. De landbouwers uit de omgeving konden aan de steeds grooter wordende vraag niet voldoen. De voortbrengenselen moesten van ver verwijderde streken aangevoerd worden, de ontwikkeling van het transportbedrijf vergemakkelijkte dat zeer. Daar de boer echter niet zoover van huis kon gaan, was hij gedwongen zijn slachtvee enz aan de tusschenhandelaar af te staan en wel voor een zoo laag mogelijke prijs, want die tusschenhandelaren heerschten door hun onderlinge verstandhouding en trusts alras oppermachtig. Niemand verwondert zich tegenwoordig meer over de ontzaglijk hooge prijzen dan de landbouwers, die nog altijd een erbarmelijk lage prijs betaald krijgen. De kleine landbouwers profiteeren hier zoozeer van de geweldige toename der nationale rijkdom, dat ze thans gezamenlijk niet minder dan 15 milliard, zegge vijftien milliard, schuld op hun lapjes grond hebben. «De trusts» die volgens onze revisionisten de kapitalistische wanorde zouden regelen, zetten de zaken geheel en al op den kop!

Als een reusachtige vampyr zit de bende tusschenhandelaren, speculanten, huisjesmelkers en andere uitzuigers op de nek der arbeiders en zuigen zoolang tot ze er door een geweldige ruk zullen worden afgeslingerd. De beweging in 't noorden vervult ons dan ook met vreugde; er blijkt uit dat de arbeiders daar nog ruggegraat en energie bezitten.

Het verwondert ons niet, dat 't juist in 't noorden, waar de beweging marxistisch getint is, waar de organisatie het sterkste is en de arbeiders aan politiek doen, begint. Ook met de strijd tegen de pensioenwet voor de dooden, bleek dat de fransche arbeiders dáár hun hoofdmacht hebben. Dat is zeker erg beschamend voor de anarchistisch gezinde syndikalisten, voor de «minorités agitants» (handelende minderheden). Die wakkere vrienden ronken nog als ossen en het zal «de door de politiek in slaap gewiegelde» massaas van 't noorden misschien niet eens gelukken om hen wakker te krijgen.

Wij achten het onnoodig hierbij te voegen, dat wij liever zouden hebben gehad dat de arbeiders de een of andere daad zouden hebben achterwege gelaten. Wij weten nu eenmaal dat het volk als het honger heeft geen lieve broodjes bakt. Het directe tastbare resultaat van de beweging is dat op vele plaatsen de prijzen zijn verlaagd, tot zelfs in Parijs.

F. v. D D.

Elk partijgenoot werke Dinsdag voor De Tribune en voor het nieuwe Maandblad.

Ingezonden.

Het geschil in de Transportarbeidersbond.

M. R.

Het geschil tusschen Hoofd- en Afdeelingsbestuur van de „Nederlandsche Bond van Arbeiders in het Handels- en Transportbedrijf te Land," hetwelk tot gevolg heeft gehad: ontheffing uit hun functie van het afdeelingsbestuur eerst en daarna royement van zeven der negen leden van het afdeelingsbestuur, heeft de afdeeling Leeuwarden van voornoemde organisatie aanleiding gegeven een motie aan te nemen tegen het Hoofdbestuur.

Ondergeteekende kreeg van de vergadering — waarin die motie is aangenomen — de opdracht de motie — met verzoek om plaatsing — op te zenden aan de Redactie van „De Transportarbeider". Tegelijkertijd werd door mij ook opgezonden een critiek op de, aan de bondsleden voorgelegde verklaring. **Zoowel het eerste als het tweede werd door de Redactie van ons Bondsorgaan niet geplaatst.**

Daarmee heeft de Redacteur, tevens Bondssecretaris getoond, alle critiek de kop te willen indrukken, en de schijn te wekken als zou de geheele Bond staan aan de zijde van het Hoofdbestuur. Zelfs in de correspondentie werd over de niet-plaatsing geen woord gerept.

Wat ze wel deed is: in een particuliere correspondentie door het verkoopen van „uitjes" en „geflatteer" ons te trachten van de wijs te brengen. Wat haar echter niet is gelukt, en ook niet zál gelukken. Tenslotte kwam een voorstel om de motie te bewaren, daar Overst in 't laatst van September de kwestie in een huishoudelijke vergadering uiteen zal zetten. Ik wil bij voorbaat wel zeggen dat de leden der afdeeling Leeuwarden zich door Overst c. s. niet in de luren laten leggen.

Door het Hoofdbestuur is nu een bijblad gegeven behoorende bij „De Transportarbeider" van 7 September 1911.

In de inieiding daarvan zegt de Redactie o. m. „Wij zullen trachten zoo objectief mogelijk de feiten weer te geven; de *feiten* zullen de leden hebben te beoordeelen"

O! Redactie „De Transportarbeider", schrijf toch wat voorzichtiger! Want als wij straks in een artikel de z. g. „feiten" gaan beoordeelen wordt het dan wel geplaatst? Zult ge ons dan niet die gelegenheid ontnemen?

Ieder die met een helder hoofd de geschillen in onze bond beziet, zal tot de konkluzie komen, dat het hier ging om de invloed van het Marxisme te weren. Het is Overst c. s. in samenwerking met N. V. V. en A. B. B. gelukt voor de zooveelste maal de hoofden der massa's vol te proppen met antipathie jegens de S. D. P. Het is hun gelukt zeg ik, maar .... ten koste van onze organisatie.

In een deze week gehouden bestuursvergadering hebben wij besloten ons tot u Redactie te wenden, ten einde onze meening in deze kenbaar te maken. Namens het Bestuur verzoek ik u onderstaande op te nemen.

„De afdeeling Leeuwarden, van de „Nederlandsche Bond van Arbeiders in het Handels- en Transportbedrijf te Land", in vergadering bijeen op Dinsdag 29 Augustus 1911;

kennis genomen hebbende van het manifest, uitgegeven door het Hoofdbestuur en gericht aan alle leden;

overwegende dat over andere strubbelingen dan het geven van steun niet wordt gesproken;

spreekt haar verwondering uit over de houding van het Hoofdbestuur aangenomen tegen het bestuur der afdeeling Amsterdam, gezien het feit, dat het D. B. der Bond op de vergadering aanwezig was, waar bedoeld besluit is genomen, en waar genoeg gelegenheid heeft bestaan om over dit besluit te debatteeren;

vertrouwende dat dit besluit is genomen in het belang der organisatie, en dat de bestuurders het voor de bond kunnen verantwoorden;

noopt ons te verklaren te zullen staan aan de zijde van 't bestuur der afdeeling Amsterdam;

en gaat over tot de orde van de dag."

Leeuwarden. W. Veenstra, *Secretaris.*
afdeeling Transport Arb. Bond.

Louter utopisme?

Aan pg. v. R.

W. P.

Ondanks uw ietwat zinstorende hebbelikheid (ge houdt me de uitdrukking ten goede: een kat een kat te noemen was immers onze afspraak?) om onhebbelik te zijn tegenover onze tegenstanders, heb ik uw artikelen over de ook m.i. utopistiese vredestheorie van onze ex-partijgenoot Hugenholtz met belangstelling gelezen, en kan ik mij geheel verenigen met de hoofdstrekking ervan, n.l. dat militarisme en kapitalisme onafscheidelik zijn. Toch geloof ik, dat door deze uitspraak het laatste woord omtrent het belangrijk en leerzaam verschijnsel waarom het hier gaat nog niet is gezegd, en dat er nog ruimte is voor een enkele opmerking, die wellicht kan dienen, om zowel onvoorzichtig optimisme als te ver gedreven onverschilligheid tot juister afmetingen te doen naderen. Ik bedoel de opmerking, dat het militairisme niet als een enkelvoudig verschijnsel mag worden beschouwd, omdat het door de regeringen tot *verschillende* doeleinden wordt in stand gehouden.

In hoofdzaak vallen hierbij te onderscheiden: 1° de konkurrentie der grote, kapitalisties georganiseerde staten onderling, 2° de expansie (uitbreiding) van het kapitalisme over nieuwe gebieden, 3° de „handhaving der orde", of in goed hollands gezegd: de strijd tegen het proletariaat in eigen land. Nu spreekt het vanzelf, dat deze onderscheiding niet overal scherp is door te voeren (men denke b.v. aan het nauw verband tussen de Frans Duitse oorlog — oorspronkelik een konkurrentieverschijnsel — met de Kummune), maar toch moet zij in het oog gehouden worden, als van beperking van de oorlogskans of van de bewapening der natiën sprake is. Het wordt dan duidelik, dat de *laatst*genoemde doel-oorzaak van het militairisme onmogelik eerder verdwijnen kan dan het kapitalisme zelf, en dat de *tweede* eerst kan ophouden te werken, als nagenoeg de gehele bewoonbare aarde onder kapitalisties régime is gebracht, maar tevens valt dan in het oog, dat de *eerst*genoemde omstandigheid grote overeenkomst vertoont met de *ekonomische* ontwikkelingsverschijnselen van het kapitalisme. Immers evenals de konkurrentie der ondernemers geleid heeft tot steeds groter samenvoeging van kapitaalsmacht, zo ligt het in de rede, dat ook de kapitalistiese staten meer en meer gesteld worden voor de keuze: ondergang of aanéensluiting. En evenals de samenvoeging der kapitalen meer en meer samensmelting wordt (trust, hypotheekbank, assurantiewezen) zo zal de aaneensluiting der kapitalistiese staten tot groepen ook (zij het niet zonder schokken en schommelingen) steeds hechter en vaster worden. Van *deze* tendenz (neiging) nu zijn m.i. de arbitrageverdragen (hoewel in wezen niet verschillend van de gewone statenverbonden) een uiting, en zo opgevat kan hier dan ook op staatkundig gebied van een koncentratieverschijnsel gesproken worden. Kan ik dus in zoverre niet nalaten, in Hz's beschouwingen toch wel iets meer dan „idiotisme" en „bazelen als een gek" te zien, toch meen ook ik, dat hij faalt, als hij uit dat koncentratieverschijnsel een *beperking* van het militairisme afleidt, inplaats van een *gedaanteverandering*: ook de trust immers betekent geen *verzwakking* van het kapitalisme! Het doel toch dezer staatkundige koncentratie is juist: sterker te staan tegenover de vijanden die overblijven, en dit doel kan enkel bereikt worden door de vrijgekomen gelden en krachten te besteden tot militaire versterking tegenover deze. „En als dan eindelik alle staten aldus vereenigd zijn?" zou men kunnen vragen. Wèl, dan zullen misschien de onderzeeërs en de grensvestingen afgeschaft worden, aangezien daarmede noch tegenover „Atjehers" noch tegenover „Kattenburgers" iets valt uit te richten, maar de aandelen der fabrieken van groot en klein geschut, van militaire uitrustingen zullen (dank zij de „expansie" en de „orde") er zeker niet door dalen. Maar in ieder geval hebben we nog de tijd, daarover te filosoferen: eer het zóver is, zal nog menig arbitrageverdrag .... geschonden worden!

Keren wij evenwel tot het heden terug en vragen wij ons af, in hoeverre de genoemde staatskundige koncentratie, aangenomen dat zij geen vermindering van de militaire lasten met zich brengt, toch in het belang van het proletariaat moet worden geacht, dan meen ik, dat dit in tweeërlei opzicht het geval is: eerstens door het klaarder worden van de anti-proletariese bedoeling van het militairisme, en ten tweede door verzwakking van rassenhaat en rassenvooroordeel.

Met partijgroet.

Amsterdam, 29-8-'11. G. Mannoury.

Antwoord van de Redactie volgende week.

Van de Afdeelingen.

Groningen. De laatste h.h. vergadering onzer afdeeling behandelde het schrijven van het P.B. betreffende het maandblad. Verschillende abonnementen werden geplaatst en besloten verder door colportage en huisbezoek abonné's te werven.

De winterpropaganda werd geregeld. Een drietal cursussen zullen worden georganiseerd, een openbare vergadering gehouden, een onderlinge leesavond en onderlinge cursussen worden gehouden.

Een afgevaardigde naar de „Roode Dinsdag" werd benoemd. Verder gaan twee onzer leden als afgevaardigden van de timmerlieden en een voor de bestuurdersbond.

Een motie van afkeuring werd aangenomen betreffende de houding van een der leden, die bij de afgeloopen gemeenteraadsverkiezingen tegen het besluit van de afdeeling handelde.

Utrecht. Het adres van de afd. is thans Dielessen, secr., Joh. Camphuysstraat 12.

Advertentiën.

Partijgenoot met vaste betrekking vraagt ter leen *f* 300.—, af te betalen met *f* 20.— p. m. Brieven bur. van dit Blad No. 37.